

Нацрт Националног плана за развој органске производње до 2030. године је спреман.

Автор(и): Растителна заштита
Дата: 05.07.2023 Брой: 7/2023

Министарство пољопривреде и хране објавило је на јавну консултацију нацрт Националног плана развоја органске производње до 2030. године. Ово је службени документ који износи визију и опште циљеве политика за спровођење Акционог плана за развој органске производње у државама чланицама Европске уније.

Повезано са Зеленим договором и стратегијама, Европска комисија (ЕК) је развила План развоја органске производње до 2030. године, који поставља главни циљ ЕУ за повећање органских површина, под претпоставком да до 2030. године најмање 25% пољопривредног земљишта ЕУ треба да се управља у складу са правилима органске пољопривреде.

Захваљујући свом позитивном утицају на животну средину и климу у погледу побољшања: секвестрације угљеника, стања земљишта, очувања биодиверзитета и добробити животиња, сматра се да органска пољопривреда доприноси остваривању циљева Европског зеленог договора и стратегија ЕУ. Уз наведене циљеве, органска производња ће омогућити пољопривреди да се прилагоди климатским променама.

Стратешки циљеви у Националном плану развоја органске производње до 2030. године су:

1. Органска храна и производи за све: подстицање потражње и осигуравање поверења потрошача.
2. Подстицање транзиције и јачање целог ланца вредности на путу ка 2030. години.
3. Органска производња као узор: побољшање доприноса органске пољопривреде одрживости сектора.

Остваривање циљева Националног плана развоја органске производње до 2030. године предвиђено је кроз следеће циљане политике и интервенције:

1. Шира потрошња органских производа, која укључује подизање свести (спровођење информативних кампања о предностима конзумирања органских производа) и јачање поверења потрошача у квалитет бугарских органских производа.

2. Бољи и лакши приступ тржиштима, што укључује: скраћивање ланца снабдевања, директну продају, удруживање органских оператера са циљем стварања повољнијег окружења за промет производње, спровођење информативних и комуникационих кампања у вези са већ постојећим пијацама произвођача и органских оператера који обављају директну продају, као и њихово јавно објављивање у органском регистру за активност „директна продаја органских производа од произвођача“.

3. Промовисање прераде органских сировина и додавања вредности бугарској органској храни.

4. Повољнији услови за унапређење знања и вештина за оснивање, развој и одржавање органског газдинства, што укључује: одговарајућу обуку, размену информација о истраживањима и иновацијама у области органске пољопривреде, промовисање истраживања и иновација у оквиру „Хоризонт Европа“, са циљем подстицања развоја интелигентне био-индустрије.

5. Повољнији услови за подстицање веома малих, малих и средњих предузећа/произвођача повезаних са развојем газдинства, што укључује: побољшање производног окружења, оптимизацију трошкова кроз нову енергетски ефикасну механизацију, повећање мобилних прерађивачких капацитета

(кланице, млинови, опрема за вађење меда, итд.), промовисање заједничког коришћења прерађивачких капацитета на локалном нивоу, учешће пољопривредних задруга у промету и преради органских производа, укључујући учешће у јавним набавкама хране на регионалном нивоу (испоруке у обданишта).

6. Органска пољопривреда као кључ за добробит животне средине и биодиверзитета, што

укључује: коришћење сорти и пасмина погодних за органску производњу, повећање приноса, развој ефикасних мера заштите биљака и иновативних решења, као и промовисање органског узгоја живине и/или свиња.

Развој Програма за надокнаду дела трошкова органских произвођача за биолошку контролу биљних болести и штеточина такође ће подржати развој органске производње. Оваква мера ће помоћи у повећању приноса и побољшању ефикасности органских газдинстава. Ово би требао да буде програм сличан онима за воћњаке, који надокнађује део трошкова за средства за заштиту биља у складу са припремљеним технолошким картицама за појединачне усеве и овлашћеним производима за одговарајуће усеве и за органску пољопривреду.

Такође је неопходно подстаћи гајење сорти погодних за органску производњу, што ће неизбежно имати утицај на приносе, који су традиционално нижи у сектору у поређењу са конвенционалном производњом усева. Потребна су средства за институте за стварање и одржавање органског семена (користећи пример програма за квалитетно семе житарица, итд.).

Неки од идентификованих снага Националног плана развоја органске производње до 2030. године су:

- Република Бугарска има погодна земљишна и климатска ресурсе за развој органске пољопривреде;
- Република Бугарска је највећи светски произвођач органског уља руже и лаванде. Ово дефинише земљу као кључног произвођача са традицијом у производњи сировина за органску козметику;
- Истраживачки институти одржавају семе локалних сорти житарица, поврћа и воћа које су отпорне на болести и штеточине и погодне су за наше климатске услове, као и за органску производњу;
- Високошколске установе нуде програме за образовни и квалификациони степен „Мастер“ (Пољопривредни универзитет – Пловдив и Универзитет Тракија – Стара Загора обучавају студенте у смеру „Органска пољопривреда“), као и посебне изборне курсеве или модуле из органске пољопривреде (Пољопривредни универзитет – Пловдив, Шумарски универзитет – Софија и Универзитет Тракија – Стара

Загора). Пољопривредни универзитет – Пловдив, преко Центра за континуирано образовање, такође нуди специфичне курсеве из области органске производње са различитим оптерећењима према потребама полазника;

- Последњих година, успостављени су нови канали продаје у целој трговинској мрежи. Све више супермаркета, малих продавница и бензинских пумпи почиње да продаје органске производе;

Неки од слабости су:

- Иако испод просечних европских нивоа, употреба средстава за заштиту биља показала је растући тренд последњих година;

- Повећање употребе азотних ђубрива по јединици површине ствара ризик од загађења воде нитратима;

- Нижи просечни приноси из органске пољопривреде у поређењу са сличнима у ЕУ и са конвенционалним приносима;

- Недовољно развијен прерађивачки сектор, као и недостатак промоције кратких ланаца снабдевања и пијаца органских пољопривредника;

- Извоз органских производа претежно као сировина (додата вредност се извози);

- За део органског сектора, значајан мотив за производњу је примање субвенција;

- Произвођачи органског семена и садног материјала, који задовољавају потребе органских оператера за биљним репродуктивним материјалом, не добијају посебну подршку за ову активност, што доводи до веома слабо развијеног тржишта биљног репродуктивног материјала органског семена и садног материјала;

- Истраживачки институти у оквиру Пољопривредне академије (ПА) се не подстичу да развијају технолошке картице за гајење различитих врста усева на органски начин, да развијају нове методе и иновације у области органске производње и да одржавају органски биљни репродуктивни материјал;

Нацрт Плана је објављен на јавну консултацију на веб-сајту Министарства пољопривреде и хране и на **Порталу за јавне консултације**.

Рок за подношење предлога од стране заинтересованих страна је до **3. августа 2023. године**.

